

COVID-19 EERSTE LIJN BAROMETER

Weekrapport huisartspraktijken, CRA's, triageposten
16/04/2020 – 22/04/2020

Eerstelijnszorgverleners vormen de frontlinie in de strijd tegen het coronavirus. Een **consortium** van academische centra, koepels van beroepsorganisaties waaronder Domus Medica en het Vlaams Instituut voor de Eerste Lijn werkten in ijlt tempo en in samenwerking met enkele start-ups een monitoringsysteem uit om de druk op de eerstelijnszorg in kaart te brengen. Zo moet sneller duidelijk worden waar er problemen opduiken in de eerstelijnszorg om vervolgens gerichte oplossingen te kunnen aanbieden. Ze werken hiervoor samen met de diensten van de Vlaamse en Federale overheid.

Meer info over het project vindt u op <https://www.vivel.be/covid19monitoring/project/>

Executive summary weekrapport.....	1
Algemene informatie over de barometer	1
Bereik van de barometer in de afgelopen week	3
Huisartsen, CRA's en triageposten	4
Huidige stand van zaken	6
Partners barometer	8

Executive summary weekrapport

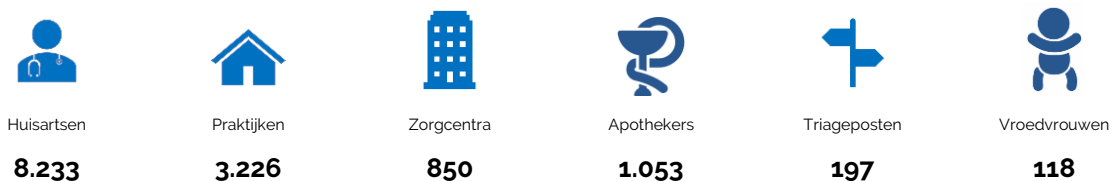
- Voor de derde week op rij zien we een verlaging van de consultaties die handelen over problemen met luchtwegen. Slechts één op vijf consultaties handelen nog over luchtwegklachten, één van de voorspellers van Covid-19.
- De belasting (al dan niet hulp nodig) bij de CRA's vertoont nu ook een dalende trend, de werkdruk blijft echter nog steeds hoog. Het lijkt dat de inspanningen van de Vlaamse taskforce en de inspanningen van eenieder op het terrein, hun vruchten beginnen af te werpen (inschakelen van thuisverpleging -en gezinszorg in de woon -en zorgcentra, ondersteuning van Artsen zonder Grenzen en ziekenhuizen, advies zuurstoftherapie in samenwerking met Crataegus).
- Uit de commentaren bleek dat er nog veel onduidelijkheid heerst rond het gebruik van mondmaskers. Vanuit EBM practicenet zijn via [gezondheid en wetenschap](#) de laatste inzichten gedeeld die hierover duidelijkheid moeten scheppen.
- Verschillende huisartsenkringen gebruiken de informatie uit de rapporten als basis om contact op te nemen met de huisartsen in nood. Zo heeft de huisartsenkring in Brugge een meldpunt opgezet en contacteren ze dagelijks de huisartsen die aangeven dat ze problemen hebben. Dit initiatief is ontstaan uit een samenwerking met doctors4doctors. De reacties hierover zijn ontzettend positief.

Algemene informatie over de barometer

De COVID-19 eerste lijn barometer werd op 19 maart voor het eerst gelanceerd voor de huisartsen. Sindsdien zijn er nog verschillende beroepsgroepen bijgekomen en is de vragenlijst in heel België al meer dan 29.000 keer ingevuld door de verschillende zorgverleners.

De huisartsen lopen al het langst en hier hebben we al 3.226 unieke praktijken kunnen bereiken. Deze praktijken vertegenwoordigen ongeveer 8.200 unieke artsen.

Bereik van de CoViD-19 eerste lijn barometer

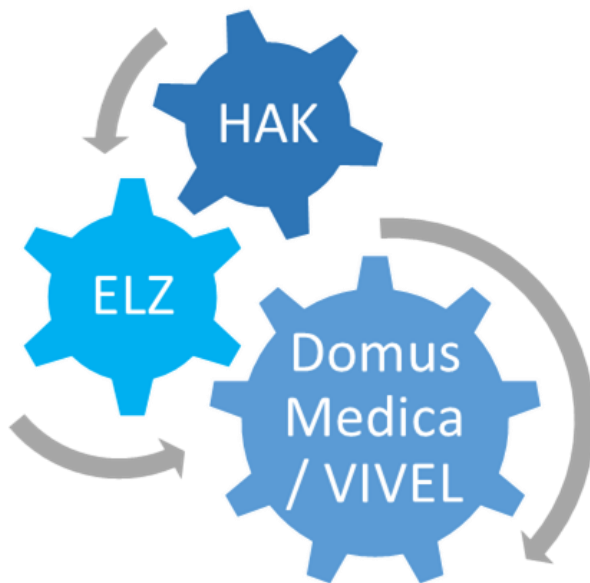
Wat met mijn ingevulde resultaten?

Alle resultaten worden verschillende keren per week doorgestuurd naar alle betrokken partijen. De bedoeling is om kort op de bal te spelen door alle actoren in de zorgverlening de meest accurate cijfers te geven.

Concreet betekent dit dat de gedetailleerde rapporten van dokters, CRA's en triageposten dagelijks verstuurd worden naar alle kringvoorzitters van de huisartsen. Tweemaal per week worden gelijkaardige rapporten voor de andere beroepsgroepen ook verstuurd naar de kringen van de vroedvrouwen, apothekers, thuisverpleegkundigen en diensten voor gezinszorg.

Tweemaal per week krijgen ook de eerstelijnszones een overkoepelend rapport voor verschillende beroepsgroepen, inclusief de gedetailleerde commentaren en contactgegevens. Deze rapporten combineren de data van alle beroepsgroepen in één overzicht en kunnen gebruikt worden om lokaal gecoördineerde acties te ondernemen.

We hebben ondertussen al veel positieve verhalen gehoord van de mensen die deze rapporten gebruiken om lokaal maatregelen te nemen. Verder worden deze gegevens ook gebruikt om actief input te geven in de werkgroepen van de Vlaamse Taskforce. Het is dus van groot belang dat deze vragenlijsten over heel Vlaanderen consistent ingevuld worden.

Waar nodig kan de kringbestuurder de [ELZ coördinator](#) van de zone waarbinnen de praktijk of instantie gelegen is contacteren en als hulpbron aanspreken. Samen zoeken ze naar lokale oplossingen, eventueel over de sectoren heen binnen de eerstelijnszone. Alle betrokken actoren kunnen inspiratie opdoen, samenwerken en ervaringen delen via het VIVEL digitaal communicatieplatform [VIVEL Verbindt](#). Thema's zijn o.a. triage-posten, schakelzorgcentra, ondersteuning eerstelijnszorgverstrekkers, samenwerking eerste-tweede lijn ...

Blijkt dit onvoldoende, dan kan de eerstelijns- zonecoördinator dit signaleren aan VIVEL via info@vivel.be. VIVEL staat in nauw contact met Domus Medica en andere beroepsorganisaties.

Hoe moet je de rapporten interpreteren?

De rapporten die de kringbestuurder kan raadplegen worden uitgelegd in [deze handige instructievideo](#).

Wat met inhoudelijke vragen?

Zowel de beroepsorganisaties als de eerstelijnszones gaan met de informatie uit de vragenlijsten aan de slag. Het team van Domus Medica tracht sinds het einde van de krokusvakantie vragen over COVID-19 te beantwoorden. Wanneer er vragen voorkomen in de Covid-19 barometer zoeken ze een antwoord hierop in wetenschappelijke lectuur of bij de overheidsrichtlijnen. Deze plaatst Domus Medica consequent op de website bij de [FAQ's](#). Bij een wetenschappelijke vraag of wanneer u op zoek bent naar praktische richtlijn, twijfel dan ook niet om contact op te nemen via corona@domusmedica.be.

Ook Vivel onderhoudt een FAQ waarin alle vragen behandeld worden. Deze wordt dagelijks aangevuld met de meest recente informatie en problemen die ontdekt worden uit deze vragenlijsten.

Bereik van de barometer in de afgelopen week afgelopen week

De rapporten op dinsdag handelen telkens over de formulieren die verwerkt werden in de afgelopen week. In de **periode van 16/04/2020 tem 22/04/2020** hebben we bijna 5.500 ingevulde vragenlijsten ontvangen over heel België. 77% van de antwoorden kwamen van Vlaanderen, 16% van Wallonië en 7% van Brussel.

Vlaanderen
77%

Wallonië
16%

Brussel
7%

In Vlaanderen waren deze week 30% van de huisartsen en 41% van de CRA's vertegenwoordigd in de formulieren. Voor de apotheken en vroedvrouwen was dit beide 6%. Deze manier van rapporteren is nieuw ten opzichte van de vorige week en op deze manier kunnen de cijfers beter met elkaar vergeleken worden.

De triageposten rapporteren dagelijks (7x), de huisartsen en de CRA's enkel de weekdays (5x) en de andere beroepsgroepen op maandag en woensdag (2x). In de laatste 7 dagen werden in totaal ongeveer 4.300 formulieren ontvangen in Vlaanderen voor alle beroepsgroepen samen. Bij de huisartsen worden de formulieren per praktijk ingevuld. Hier zien we dat huisartsen gemiddeld 2,9 per week rapporteren. CRA's gemiddeld 2,7 keer. Voor de triageposten ligt dit beduidend lager met maar 2,8 dagen op zeven. De apothekers en de vroedvrouwen rapporteren beiden gemiddeld net meer dan eenmaal per week.

CoViD19 eerste lijn barometer afgelopen week in Vlaanderen¹

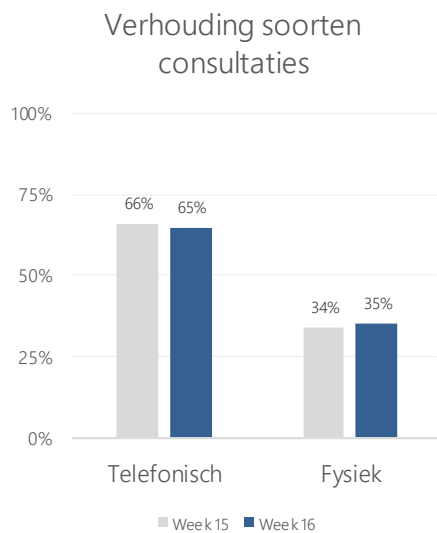
	 Huisartsen	 CRA's	 Apotheken	 Triageposten	 Vroedvrouwen
Percentage antwoorden per beroepsgroep	30%	41%	6%		11%
Aantal bereikte deelnemers	2.163	335	140	62	76
Gemiddeld aantal antwoorden per week	2,9	2,7	1,1	2,8	1,2

¹ De totale cijfers voor de beroepsgroepen in Vlaanderen zijn de volgende: 7.184 actieve huisartsen, 819 CRA's, 2.538 apotheken (per apotheek, niet apotheker) en 676 eerstelijns vroedvrouwen. De triageposten fluctueren te snel en hiervan werd geen percentage berekend.

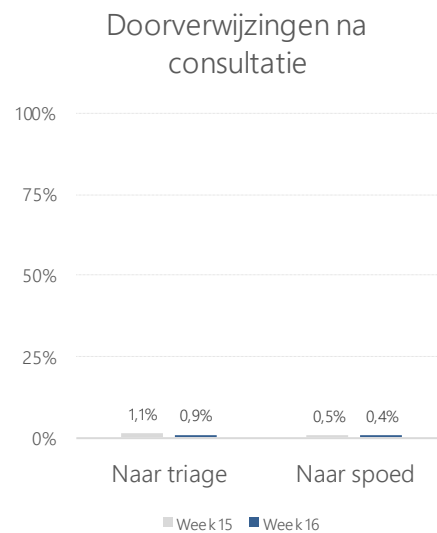
Huisartsen, CRA's en triageposten

Consultaties & doorverwijzingen

Huisartsen doen zowel fysieke als telefonische consultaties. Tijdens iedere consultatie kunnen ze ook beslissen om de patiënt door te verwijzen naar een triagepost of spoed. Bij de huisartsen zien we dat de verhouding tussen telefonische en fysieke consultaties deze week constant blijft (zie Figuur 1 en 2). Het aantal doorverwijzingen naar triage (0,9%) en spoed (0,4%) blijft relatief gelijk.

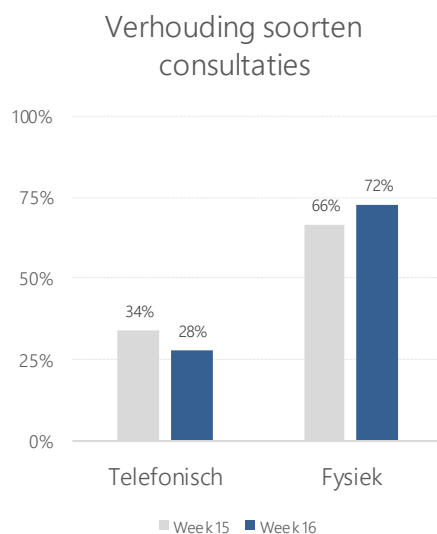

Figuur 1: Verhouding van soorten consultaties bij de huisartsen in Vlaanderen

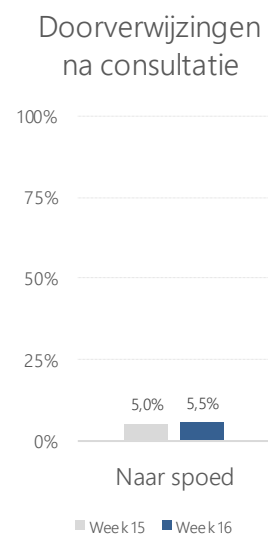

Figuur 2: Doorverwijzingen naar triageposten en spoed na consultaties bij de huisartsen in Vlaanderen

Bij de triageposten daalden de telefonische contacten deze week wel ten opzichte van de fysieke consultaties (zie Figuur 3 en 4). De doorverwijzingen naar spoed stijgen licht naar 5,5%.

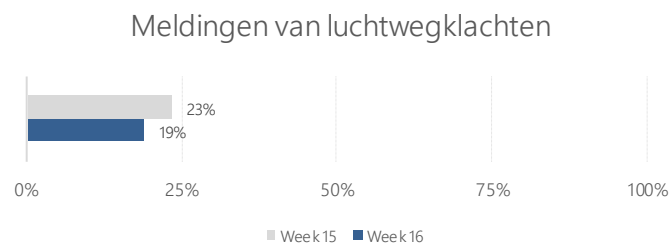
Figuur 3: Verhouding van soorten consultaties in de triageposten in Vlaanderen

Figuur 4: Doorverwijzingen naar spoed na consultaties in de triageposten in Vlaanderen

Luchtwegklachten

Globaal genomen was 19% van de telefonische en fysieke consultaties deze week gewijd aan luchtwegklachten (zie Figuur 5). Dit is voor de derde week op rij een daling en bevestigt opnieuw dat er een algemene daling zit in het aantal covid-patiënten. Het percentage aan luchtwegklachten ligt nog steeds een stuk hoger dan het percentage dat doorverwezen wordt naar een triagepost of spoed. Dit is te verklaren door het feit dat ook patiënten met lichte luchtwegklachten naar de huisarts bellen.

Figuur 5: Aantal gevallen waarin luchtwegklachten gemeld worden bij huisartsen in Vlaanderen

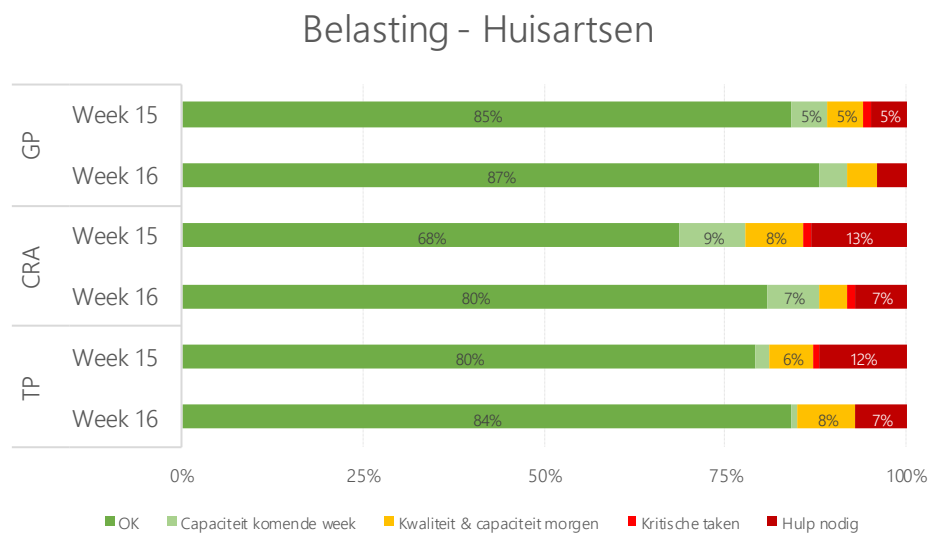
Huidige stand van zaken

Voor de verdere analyses in dit rapport vertrekken we voor elke praktijk van het laatste formulier dat in de periode van 16/04/2020 – 22/04/2020 ingevuld werd.

Belasting huisartsen, CRA's en triageposten

Ten opzichte van vorige week zien we opnieuw een vooruitgang bij de huisartsen en de triageposten. We zien een duidelijke stijging in praktijken waar alles ok is en een daling in het aantal praktijken die onmiddellijk hulp nodig hebben. Voor de huisartsen begint het aantal praktijken waar alles in orde was zelfs 90% te benaderen in de laatste week (zie Figuur 6).

Bij de CRA's zien we voor het eerst een serieuze verbetering in de resultaten. Het aantal woonzorgcentra waar alles ok was steeg meer dan tien procentpunten. Voor het eerst melden nu 8 op 10 WZC's dat alles in orde is. We zien ook een kentering in de CRA's die dringend hulp nodig hebben. Dit aantal halveert ten opzichte van vorige week.

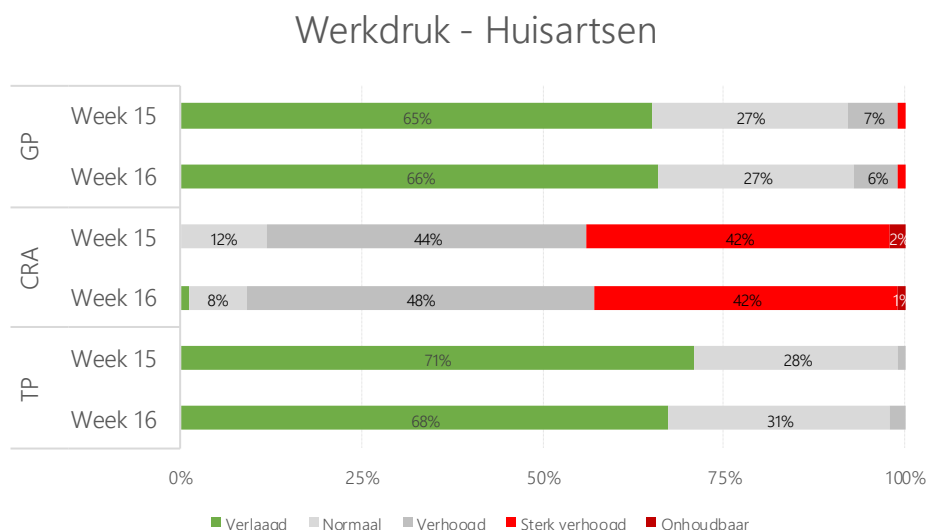

Figuur 6: Procentuele verdeling van de verschillende soorten werkbelasting bij de huisartsen in Vlaanderen

Werkdruk huisartsen, CRA's en triageposten

Bij de werkdruk zien we minder opvallende veranderingen dan bij de belasting (zie Figuur 7). De werkdruk verandert niet noemenswaardig ten opzichte van de vorige week, zowel voor de huisartsen als de CRA's en de triageposten.

Bij de huisartsen en de triageposten blijft de werkdruk laag ten opzichte van de normale omstandigheden. Bij de CRA's is de situatie volledig omgedraaid en rapporteren vier op tien CRA's een sterk verhoogde werkdruk.

Figuur 7: Overzicht van de melding van werkdruk door de huisartsen in Vlaanderen

Beschikbaarheid beschermingsmateriaal

De rapporten met de individuele beschikbaarheid aan medisch materiaal van de praktijken, CRA's en triageposten worden dagelijks doorgestuurd naar de kringbestuurders en vanaf 2 april tweemaal per week naar de eerstelijnszonecoördinatoren.

Er werd afgesproken op federaal niveau dat **de "COVID19 barometer eerste lijn" het enige kanaal is via dewelke de eerstelijnsactoren hun noden moeten doorgeven**. Daartoe worden vanaf 6 april de beschermingsitems die bevestigd worden, gekwantificeerd in de barometer (men moet voortaan aangeven bij groot te kort hoeveel men denkt nodig te hebben voor de komende 30 dagen). Op die manier worden de noden voor de eerste lijn kwantitatief in kaart gebracht en doorgegeven naar de verschillende bevoegde instanties.

Het doorgeven van de noden aan beschermend materiaal, houdt geenszins in dat de overheid hiervoor zal instaan. Wel is het voor de overheid belangrijk om op deze manier vinger aan de pols te houden van de noden zodat zij de industrie correct kan informeren en zo nodig aanzetten tot verhoogde productie of invoer naar België.

Partners barometer

De COVID-19 eerste lijn barometer voor huisartsen (praktijken, CRA's en triageposten) is een samenwerking tussen de academische centra huisartsgeneeskunde, Sciensano, Domus Medica, Société Scientifique de Médecine Générale (SSMG), le Collège de Médecine Générale Francophone de Belgique en het Vlaams Instituut voor de Eerste Lijn (VIVEL). Ze werken hiervoor samen met de diensten van de Vlaamse en Federale overheid en enkele start-ups: Doclr, Vioras, Uncapped, Dataminded, Prato ea.